Adı Soyadı:	Sınıfı:	No:	Puan:

2026–2027 Eğitim–Öğretim Yılı · 8. Sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük · Efsane Set

1. Dönem 1. Yazılı Deneme Sınavı

Yazılı Pusulası tarafından son 3 yılın MEB soruları yapay zekâ ile analiz edilerek hazırlanmıştır; **MEB sorusu değildir.** Konu dağılımı: MEB ÖDSGM 2026-2027 1. dönem konu-soru dağılım tablosu. Toplam 100 puan.

🔎 **Bu deneme nasıl hazırlandı? 2023-2024, 2024-2025 ve 2025-2026 yıllarının 1. dönem 1. yazılılarındaki 24 MEB sorusu ve 2026-2027 konu-soru dağılım tablosu analiz edildi.**

Konu	MEB 1. dönem 1. yazılılarında (son 3 yıl, 24 soru)	2026-2027 tablosu (Senaryo 1·2·3·4·5·6·7)
Osmanlı'nın 20. yüzyıl başı	3	1 · 1 · 1 · 0 · 1 · 1 · 0
M. Kemal'in çocukluğu, öğrenimi	4	1 · 1 · 1 · 1 · 1 · 1 · 2
Fikir hayatını etkileyenler	2	1 · 1 · 1 · 1 · 1 · 1 · 2
Askerlik hayatı	4	1 · 1 · 1 · 1 · 2 · 1 · 2
I. Dünya Savaşı: sebepler	3	1 · 1 · 2 · 1 · 2 · 1 · 2
I. Dünya Savaşı'nda Osmanlı	4	1 · 1 · 1 · 2 · 0 · 2 · 0
Mondros ve tepkiler	3	0 · 1 · 1 · 0 · 0 · 1 · 0
Kuvâ-yı Millîye (2. yazılıda)	1	0 · 0 · 0 · 0 · 0 · 0 · 0

Dikkat: 7 senaryonun toplam **50** sorusunun **10**'u **I. Dünya Savaşı'nın sebepleri**nden, **9**'u **askerlik hayatı**ndan; ikisi de her senaryoda var. **Mondros** yalnızca Senaryo 2, 3 ve 6'da; son 3 yılda 1 soru gelen **Kuvâ-yı Millîye** ise bu yıl 2. yazılıda.

1 8-A sınıfı, Avrupa'daki iki büyük gelişmenin Osmanlı Devleti'ne etkilerini araştırmaktadır. Öğrenciler, buldukları bilgileri aşağıdaki tabloya yazmış; her bilginin hangi gelişmeyle ilgili olduğunu işaretlemeyi unutmuşlardır. **(5 puan)**

SANAYİ İNKILABI XVIII. yüzyılın ortalarında İngiltere'de başladı; üretimde makineler kullanılmaya başlandı.

FRANSIZ İHTİLALİ 1789'da başladı; "eşitlik, özgürlük, adalet" ve milliyetçilik fikirleri yayıldı.

a) Her bilginin karşısına, ilgili olduğu gelişmeyi "✓" ile işaretleyiniz.

Osmanlı Devleti'ne etkisi	Sanayi İnk.	Fransız İht.
1) Ucuz Avrupa malları karşısında Osmanlı'daki küçük el tezgâhları kapandı.		
2) Sırplar ve Yunanlar bağımsızlık için ayaklandı.		
3) Avrupa devletleri ham madde için Osmanlı topraklarına göz dikti.		
4) Osmanlı aydınları anayasa ve meclis gibi konuları tartışmaya başladı.		

b) Sanayi İnkılabı'ndan sonra Osmanlı toprakları Avrupa devletleri için hangi **iki** açıdan önemli hâle gelmiştir? Yazınız.

.....

2 Osmanlı Devleti, dağılmayı önlemek için XIX. yüzyıldan itibaren bazı anayasal ve demokratik adımlar atmıştır. Aşağıdaki zaman şeridinde bu adımlardan ikisi **A** ve **B** harfleriyle gizlenmiştir. (5 puan)

A Gayrimüslimlere yeni haklar verildi; Avrupa devletlerinin iç işlerine karışmasını önlemek amaçlandı.

B Askıya alınan Kanun-ı Esasi yeniden yürürlüğe girdi, meclis yeniden açıldı, siyasi partiler kuruldu.

a) A ve B ile gösterilen gelişmelerin adlarını yazınız. *A:* ..... *B:* .....

b) Bu adımların hiçbiri devletin dağılmasını önleyememiştir. Bunun bir nedenini yazınız.

.....

3 (5 puan)

Mustafa'nın babası Ali Rıza Efendi, Mustafa henüz küçük bir çocukken vefat etti. Annesi Zübeyde Hanım, çocukları Mustafa ve Makbule ile birlikte Selanik yakınlarındaki Rapla Çiftliği'ne, kardeşinin yanına taşındı. Mustafa burada çiftlik işlerine yardım ediyor, kız kardeşi Makbule ile tarlaya konan kargaları kovalıyordu. Bir süre sonra Zübeyde Hanım, oğlunun okuldan uzak kalmasını istemediği için onu Selanik'e, teyzesinin yanına gönderdi.

a) Çiftlikteki yaşamın Mustafa'nın hangi kişilik özelliklerinin gelişmesine katkı sağlamış olabileceğini **iki** örnekle yazınız.

.....

b) Zübeyde Hanım'ın oğlunu Selanik'e geri göndermesi, onun hangi konuya önem verdiğini gösterir?

.....

c) Babasını küçük yaşta kaybetmesi Mustafa'yı nasıl etkilemiş olabilir? Bir cümleyle yazınız.

.....

4 Aşağıdaki metin, Mustafa'nın askerî okula girişini anlatmaktadır. (5 puan)

Mustafa, mahallesinde askerî okula giden öğrencilerin üniformalarına özeniyor ve asker olmayı çok istiyordu. Annesi Zübeyde Hanım ise oğlunun asker olmasını istemiyordu. Mustafa, annesine haber vermeden **Selanik Askerî Rüştiyesinin** giriş sınavına girdi ve sınavı kazandı. Oğlunun bu konudaki isteğini ve kararlılığını gören annesi de sonunda razı oldu.

a) Mustafa'nın annesinden habersiz sınava girmesi onun hangi kişilik özelliğini gösterir? Yazınız.

.....

b) Metne göre Mustafa'nın askerlik mesleğini seçmesinde etkili olan durumu yazınız.

.....

c) Mustafa'nın daha sonra okuduğu askerî okulları sırasıyla yazınız.

Selanik Askerî Rüştiyesi → ..... → ..... → .....

5 Kenan, "Mustafa Kemal'in Öğrenim Hayatı" konulu sunumu için aşağıdaki bilgi kartını hazırlamıştır. (5 puan)

Manastır Askerî İdadisinde okuyan Mustafa Kemal, Fransızcasının yetersiz olduğunu fark etti. Yaz tatilinde Selanik'e döndüğünde özel Fransızca dersleri aldı. Zamanla Fransızca kitapları okuyabilecek seviyeye geldi; Avrupa'daki düşünce akımlarını ve askerî eserleri kaynağından takip etmeye başladı.

a) Tatilde ders alması Mustafa Kemal'in hangi kişilik özelliğini gösterir? **İki** özellik yazınız.

.....

b) Yabancı dil öğrenmesinin Mustafa Kemal'e ne gibi bir katkı sağladığını metinden hareketle yazınız.

.....

c) Kenan'ın sunumunu tamamlaması için Mustafa Kemal'in Manastır'dan sonra İstanbul'da okuduğu iki okulun adını yazınız.

.....

6 Mustafa Kemal, gençlik yıllarında okuduğu eserlerin yazarlarından etkilenmiştir. Soldaki kartlarda bu kişiler, sağdaki kartlarda ise onların Mustafa Kemal'in düşüncelerine etkileri karışık olarak verilmiştir. (5 puan)

1 **Namık Kemal**: "vatan şairi" olarak bilinen yazar

2 **Ziya Gökalp**: Türk kültürünü ve millî değerleri inceleyen düşünür

3 **Tevfik Fikret**: akla, bilime ve ilerlemeye önem veren şair

4 **Mehmet Emin Yurdakul**: millî duyguları sade Türkçeyle yazan şair

a Akılcılığı ve bilimi yol gösterici olarak benimsedi.

b Vatan ve hürriyet sevgisi güçlendi.

c Türkçenin halkın anlayacağı biçimde sadeleşmesine önem verdi.

d Türk milliyetçiliği ve millî kültür anlayışı gelişti.

a) Her kişinin numarasının yanına, Mustafa Kemal'e etkisini gösteren kartın harfini yazınız. *1 → ..... 2 → ..... 3 → ..... 4 → .....*

b) Cumhuriyet döneminde yapılan hangi çalışma, 4 numaralı kişinin fikirleriyle ilişkilendirilebilir? Bir örnek yazınız.

.....

7 (5 puan)

Mustafa Kemal, 1913 yılında askerî ataşe olarak Bulgaristan'ın başkenti **Sofya**'ya gönderildi. Burada Bulgar Millet Meclisinin oturumlarını izledi; milletvekillerinin halkın sorunlarını nasıl tartıştığını gözlemledi. Opera ve tiyatro gösterilerine gitti, toplantılara katıldı; kadınların ve erkeklerin sosyal hayatta birlikte yer aldığını gördü.

Askerî ataşe: Bir devletin başka bir ülkedeki elçiliğinde askerî konularla ilgilenen subay.

a) Sofya'daki gözlemleri Mustafa Kemal'in hangi konulardaki düşüncelerini etkilemiş olabilir? **İki** konu yazınız.

.....

b) Bu gözlemlerin etkisini taşıyan, Cumhuriyet döneminde yapılmış bir yeniliği yazınız.

.....

8 Manastır Askerî İdadisinde okuyan Mustafa Kemal, tarih öğretmeni **Mehmet Tevfik Bey**'in derslerinden çok etkilenmiştir. Bu derslerde Türk tarihini ve milletin geçmişteki başarılarını öğrenmiş, tarihe karşı büyük bir ilgi duymaya başlamıştır. (5 puan)

> "Tarih yazmak, tarih yapmak kadar mühimdir. Yazan, yapana sadık kalmazsa değişmeyen hakikat, insanlığı şaşırtacak bir mahiyet alır."
> — Mustafa Kemal Atatürk

a) Tarih öğretmeninin derslerinin Mustafa Kemal'e ne kazandırdığını yazınız.

.....

b) Atatürk'ün yukarıdaki sözünde vurguladığı düşünceyi kendi cümlelerinizle açıklayınız.

.....

c) Atatürk'ün tarihe olan ilgisinin bir sonucu olarak 1931'de kurulan kurumun bugünkü adını yazınız.

.....

9 (5 puan)

1909 yılında İstanbul'da Meşrutiyet yönetimine karşı **31 Mart Olayı** adıyla bilinen bir ayaklanma çıktı. Ayaklanmayı bastırmak için Selanik'ten yola çıkan ordunun kurmay başkanı Mustafa Kemal'di. Bu orduya **Hareket Ordusu** adını veren de oydu. Ordu İstanbul'a girerek ayaklanmayı bastırdı.

Aynı yıl Mustafa Kemal, "Ordu siyasetle uğraşırsa asıl görevini yapamaz, ordu içinde de bölünmeler olur. Subaylar ya askerlikle ya da siyasetle uğraşmalıdır." görüşünü savundu. *(sadeleştirilmiştir)*

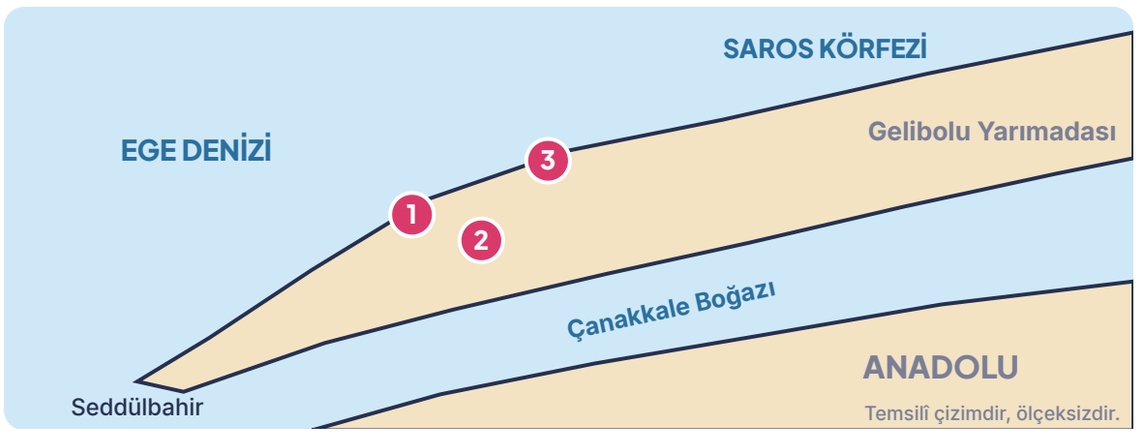
a) Mustafa Kemal'in Hareket Ordusundaki görevleri onun hangi kişilik özelliklerini gösterir? **İki** özellik yazınız.

.....

b) Mustafa Kemal'in "ordunun siyasetten ayrılması" görüşünü savunmasının nedenini metinden hareketle yazınız.

.....

10 Aşağıdaki temsilî haritada, Mustafa Kemal'in Çanakkale Savaşları sırasında önemli başarılar kazandığı üç yer numaralarla gösterilmiştir. **(5 puan)**

A 25 Nisan 1915'te karaya çıkan düşmanı "Ben size taarruzu emretmiyorum, ölmeyi emrediyorum!" emriyle durdurdu.

B 10 Ağustos 1915'te bizzat başında olduğu süngü hücumunda göğsündeki saate bir şarapnel parçası isabet etti.

C Anafartalar Grup Komutanı olarak Suvla Koyu'ndan ilerlemek isteyen düşmanı durdurdu.

a) Haritadaki yerlerin adlarını yazınız. *1: Arıburnu 2: ..... 3: .....*

b) B kartında anlatılan olay Mustafa Kemal'in hangi kişilik özelliklerini gösterir? **İki** özellik yazınız.

.....

11 (5 puan)

1917'de Suriye ve Filistin'deki Osmanlı kuvvetleri, Alman komutanların yönetimine bırakıldı. 7. Ordu Komutanı Mustafa Kemal, Alman komutanların Osmanlı ordusunu kendi devletlerinin çıkarlarına göre kullandığını düşünüyordu. Bu düşüncelerini hükûmete gönderdiği raporlarla açıkça dile getirdi ve görevinden istifa etti.

1918'de yeniden 7. Ordu Komutanı olan Mustafa Kemal, İngilizlerin saldırısı karşısında geri çekilen orduyu **Halep'in kuzeyinde** topladı ve kurduğu savunma hattıyla İngilizlerin Anadolu'ya doğru ilerleyişini durdurdu.

a) Mustafa Kemal'in Alman komutanlara karşı tutumu onun hangi kişilik özelliklerini gösterir? **İki** özellik yazınız.

.....

b) Halep'in kuzeyinde kurulan savunma hattının Anadolu için önemini yazınız.

.....

12 Mustafa Kemal'in askerlik hayatında edindiği tecrübeler, Millî Mücadele yıllarında ona büyük katkı sağlamıştır. Soldaki kartlarda bu tecrübeler, sağdaki kartlarda ise Millî Mücadele'deki katkıları karışık olarak verilmiştir. (5 puan)

I Trablusgarp'ta yerel halkı örgütleyerek düzenli ordusu olmayan bir direniş kurdu.

II Çanakkale'deki zaferleriyle bütün ülkede tanındı.

III Trablusgarp'tan Kafkasya'ya, Suriye'ye kadar pek çok cephede görev yaptı.

a Halk, Millî Mücadele'nin önderi olarak ona kolayca güvendi.

b Düzenli ordu kurulana kadar halkın oluşturduğu birliklerle direniş yürütme tecrübesi vardı.

c Yurdun farklı bölgelerini ve buralardaki askerî durumu yakından tanıyordu.

a) Her tecrübeyi, sağladığı katkıyla eşleştiriniz. I → ..... II → ..... III → .....

b) I numaralı kartta anlatılan olay Mustafa Kemal'in hangi kişilik özelliğini gösterir? Yazınız.

.....

13 XX. yüzyılın başlarında Almanya, Berlin'den başlayıp İstanbul üzerinden Bağdat ve Basra'ya ulaşacak bir demir yolu projesine destek vermiştir. Aşağıdaki temsilî haritada bu demir yolu ile İngiltere'nin Hindistan'a ulaştığı yol gösterilmiştir. **(5 puan)**

a) Almanya'nın bu projeyle ulaşmak istediği amacı yazınız.

.....

b) Haritadan yararlanarak İngiltere'nin bu projeden neden rahatsız olduğunu açıklayınız.

.....

c) Bu rekabet, Birinci Dünya Savaşı'nın hangi nedeniyle ilişkilidir? Yazınız.

.....

14 Tarih öğretmeni, Birinci Dünya Savaşı'nın kısa sürede nasıl yayıldığını devrilen domino taşlarına benzetmiştir. Taşlarda yaşanan olaylar sırasıyla verilmiş, 2. taştaki olay ise gizlenmiştir. **(5 puan)**

1 28 Haziran 1914: Avusturya-Macaristan veliahdı Saraybosna'da bir Sırp milliyetçisi tarafından öldürüldü.

2 ?

3 Rusya, Sırbistan'ı desteklemek için seferberlik ilan etti.

4 Almanya, Rusya'ya ve Fransa'ya savaş ilan etti.

5 Almanya'nın Belçika'ya girmesi üzerine İngiltere de savaşa katıldı.

a) 2. taşta yer alması gereken olayı yazınız.

.....

b) Bir suikastın kısa sürede pek çok devleti savaşa sokmasının nedenini açıklayınız.

.....

15 1914 yılında Osmanlı Devleti ile Almanya arasında bir ittifak antlaşması imzalanmıştır. Aşağıdaki kartlarda, iki devletin bu ittifakı kurmak isterken taşıdığı amaçlar karışık olarak verilmiştir. (5 puan)

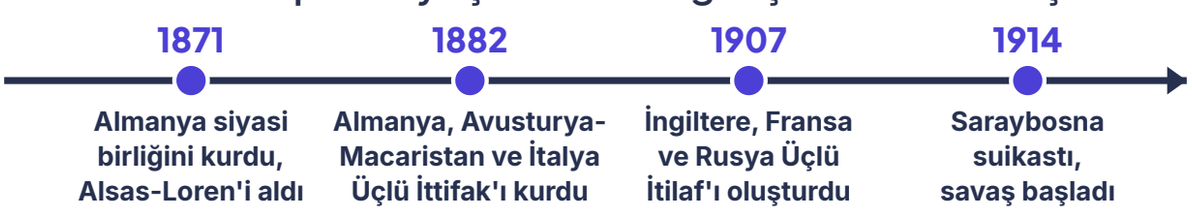
1 Siyasi yalnızlıktan kurtulmak	2 Halifeliğin etkisiyle İngiltere ve Fransa'nın sömürgelerindeki Müslümanları ayaklandırmak
3 Balkan Savaşları'nda kaybedilen toprakları geri almak	4 Boğazları kapatarak Rusya'ya yapılacak yardımı engellemek
5 Almanya'nın savaşı kısa sürede kazanacağına inanmak	6 Yeni cepheler açarak düşmanın gücünü bölmek

a) Kartların numaralarını tablodaki uygun sütuna yazınız.

Osmanlı Devleti'nin amaçları	Almanya'nın amaçları

b) Kartlardan hangisi, Osmanlı padişahının aynı zamanda **halife** olmasıyla ilgilidir? Numarasını yazınız. .....

16 Aşağıdaki zaman şeridinde, Birinci Dünya Savaşı öncesinde Avrupa'da yaşanan bazı gelişmeler verilmiştir. (5 puan)

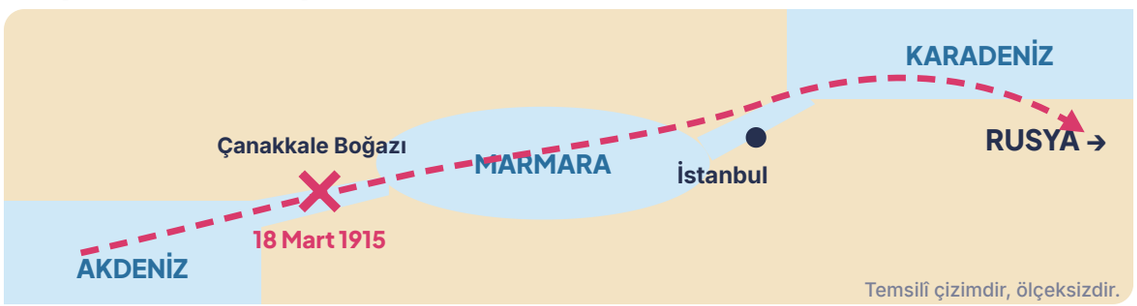
1871-1914 yılları arasında Avrupa'da büyük devletler arasında savaş olmamıştır. Ancak bu yıllarda devletler, birbirlerinden çekindikleri için ordularını büyütmüş, yeni silahlar ve savaş gemileri yapmışlardır. Bu nedenle bu döneme **Silahlı Barış Dönemi** denir.

a) Zaman şeridindeki hangi iki gelişme, Avrupa'da **bloklaşmayı** gösterir? Yıllarını yazınız. .....

b) Bloklaşmanın silahlanma yarışını nasıl hızlandırdığını açıklayınız.

.....

17 Aşağıdaki temsilî haritada, İtilaf Devletleri'nin Çanakkale Boğazı'nı geçerek ulaşmak istediği yol kesik çizgiyle gösterilmiştir. 18 Mart 1915'te İtilaf donanması boğazı geçemeyince karaya asker çıkarılmış, ancak bu girişim de başarısız olmuştur. **(5 puan)**

a) Haritadan yararlanarak İtilaf Devletleri'nin Çanakkale'yi geçmek istemesinin **iki** nedenini yazınız.

.....

b) Aşağıdaki ifadelerden Çanakkale Savaşları'nın sonuçlarından olanlara "D", olmayanlara "Y" yazınız.

İfade	D / Y
1) İstanbul'un işgal edilmesi bu savaşta önlendi.	
2) Rusya'ya yardım ulaştırılamadı; bu durum Rusya'daki ihtilali kolaylaştırdı.	
3) Osmanlı Devleti savaştan galip ayrıldı.	
4) Birinci Dünya Savaşı'nın uzamasına yol açtı.	

18 (5 puan)

Birinci Dünya Savaşı'nda İngilizler, Osmanlı Devleti'ne karşı bazı Arap gruplarını kışkırttı. Mekke Emiri Şerif Hüseyin, 1916'da Osmanlı Devleti'ne karşı ayaklandı. Medine'deki Osmanlı birliklerinin komutanı **Fahrettin Paşa**, erzak ve cephanesi giderek azalmasına rağmen kuşatılan şehri iki buçuk yılı aşkın bir süre savundu; Mondros Ateşkes Antlaşması imzalandıktan sonra bile bir süre teslim olmayı kabul etmedi. Bu direnişi nedeniyle İngilizler ona "Çöl Kaplanı" adını verdi.

a) İngilizlerin Arapları Osmanlı Devleti'ne karşı kışkırtmasının amacını yazınız.

.....

b) Osmanlı Devleti'nin Hicaz bölgesini savunmaya büyük önem vermesinin nedenini yazınız.

.....

c) Fahrettin Paşa'nın tutumu onun hangi değerlere sahip olduğunu gösterir? **İki** değer yazınız.

.....

19 İtilaf Devletleri, Birinci Dünya Savaşı sürerken kendi aralarında gizli antlaşmalar yapmıştır. Bu antlaşmalardan bazıları aşağıdaki tabloda verilmiştir. **(5 puan)**

Antlaşma	Kararlaştırılanlar
İstanbul (Boğazlar) Antlaşması, 1915	İstanbul ve Boğazlar Rusya'ya bırakılacak.
Londra Antlaşması, 1915	İtalya, İtilaf Devletleri'nin yanında savaşa girerse Onikiadalar ve Antalya çevresi ona verilecek.
Sykes-Picot Antlaşması, 1916	Irak İngiltere'ye; Suriye ve Güney Anadolu'nun bir bölümü Fransa'ya bırakılacak.

a) Bu antlaşmalar, İtilaf Devletleri'nin Osmanlı Devleti ile ilgili hangi amacını göstermektedir? Yazınız.

.....

b) 1917'de Rusya'da ihtilal oldu; yeni yönetim savaştan çekildi ve gizli antlaşmaları dünyaya açıkladı. Buna göre tablodaki hangi antlaşma uygulanamaz hâle gelmiştir? Yazınız.

.....

c) Londra Antlaşması'ndan hareketle İtalya'nın savaşta taraf değiştirmesinin nedenini yazınız.

.....

20 Osmanlı Devleti, 30 Ekim 1918'de Mondros Ateşkes Antlaşması'nı imzalamıştır. Aşağıda antlaşmanın ardından yaşanan bazı gelişmeler verilmiştir. **(5 puan)**

> "Sizi temin ederim ki İstanbul'umuza bir tek düşman askeri çıkmayacaktır. Yaptığımız mütareke umudumuzun üstündedir."
> — **Antlaşmayı Osmanlı adına imzalayan Bahriye Nazırı Rauf Bey *(sadeleştirilmiştir)***

I Kasım 1918'de İtilaf donanması İstanbul önlerine geldi. Musul ve İskenderun başta olmak üzere pek çok yer kısa sürede işgal edildi.

II Yıldırım Orduları Grup Komutanı Mustafa Kemal, İngilizlerin İskenderun'a asker çıkarma isteğine karşı çıktı; böyle bir girişime silahla karşılık verilmesini emretti.

a) Rauf Bey'in beklentisinin gerçekleşip gerçekleşmediğini I. karttan bir kanıtla yazınız.

.....

b) Rauf Bey ile Mustafa Kemal'in antlaşma karşısındaki tutumlarını karşılaştırınız.

.....

Cevap Anahtarı ve Kısa Çözümler

8. Sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük · Efsane Set · 1. Dönem 1. Yazılı Deneme Sınavı

1 a) Sanayi İnk.: **1, 3** · Fransız İht.: **2, 4** b) **Ham madde kaynağı** ve **pazar** (5 puan)

Cevap: a) Sanayi İnkılabı: **1, 3** · Fransız İhtilali: **2, 4** b) **Ham madde kaynağı** ve **açık pazar** (Avrupa mallarının satıldığı yer) olarak önem kazandı.
Sanayi İnkılabı ile Avrupa'da makineyle seri üretim başladı. Fabrikalar için ucuz ham maddeye, üretilen mallar için de yeni pazarlara ihtiyaç duyuldu. Osmanlı toprakları hem ham madde kaynağı hem de pazar olarak Avrupa devletlerinin ilgisini çekti; ucuz Avrupa mallarıyla rekabet edemeyen el tezgâhları kapandı. Fransız İhtilali'nin yaydığı milliyetçilik fikri Sırp ve Yunan isyanlarına yol açtı; eşitlik ve özgürlük fikirleri ise Osmanlı aydınlarını anayasa ve meclis istemeye yöneltti. *Puanlama: a) 4 × 0,5 puan · b) 3 puan*

2 a) A: **Islahat Fermanı** · B: **II. Meşrutiyet** b) Örn. azınlıklar **bağımsızlık** istiyordu (5 puan)

Cevap: a) A: **Islahat Fermanı** · B: **II. Meşrutiyet** b) Örnek: Azınlıklar haklarla yetinmeyip **bağımsızlık** istiyordu / Avrupa devletleri **iç işlerine karışmaya** devam etti.
1839'da Tanzimat Fermanı ile kanun üstünlüğü kabul edildi. 1856'da ilan edilen Islahat Fermanı gayrimüslimlere yeni haklar verdi ve Avrupa devletlerinin iç işlerine karışmasını önlemeyi amaçladı. 1876'da ilk anayasa Kanun-ı Esasi ilan edilerek I. Meşrutiyet başladı. 1908'de II. Meşrutiyet ile Kanun-ı Esasi yeniden yürürlüğe girdi, meclis yeniden açıldı ve partiler kuruldu. Ancak milliyetçilik etkisindeki azınlıklar bağımsızlık istediği ve büyük devletler müdahaleyi sürdürdüğü için dağılma önlenemedi. *Puanlama: a) 2 × 1,5 puan · b) 2 puan*

3 a) Örn. **çalışkanlık, sorumluluk** b) **Eğitime** önem verdiğini c) Örn. erken yaşta sorumluluk aldı (5 puan)

Cevap: a) Örnek: **Çalışkanlık**, **sorumluluk**, doğa sevgisi, gözlem gücü (ikisi) b) Oğlunun **eğitimine (öğrenimine)** önem verdiğini c) Örnek: Küçük yaşta **sorumluluk almayı**, kendi ayakları üzerinde durmayı öğrenmiştir.
Babasını küçük yaşta kaybeden Mustafa, ailesiyle birlikte dayısının Rapla Çiftliği'ne taşınmıştır. Burada tarlada çalışması, kargaları kovalaması onun çalışkanlık ve sorumluluk duygusunun gelişmesine katkı sağlamış; doğayı yakından tanımasını sağlamıştır. Zübeyde Hanım'ın oğlunu öğrenimine devam etsin diye Selanik'e göndermesi eğitime verdiği önemi gösterir. *Puanlama: a) 2 · b) 1,5 · c) 1,5 puan*

4 a) **Kararlılık** b) Üniformalara özenmesi c) **Manastır Askerî İdadisi → Harbiye → Harp Akademisi** (5 puan)

Cevap: a) **Kararlılık** (azim, kendi kararını verebilme, özgüven) b) Askerî öğrencilerin **üniformalarına özenmesi** ve asker olmayı çok istemesi c) **Manastır Askerî İdadisi → Mekteb-i Harbiye (Harp Okulu) → Harp Akademisi**
Mustafa'nın annesi karşı çıkmasına rağmen asker olma hedefinden vazgeçmeyip kendi başına sınava girmesi kararlılığını, özgüvenini ve kendi kararlarını verebildiğini gösterir. Mahallesindeki askerî öğrencilerin üniformaları onda askerliğe büyük bir ilgi uyandırmıştır. Selanik Askerî Rüştiyesinden sonra Manastır Askerî İdadisine, ardından İstanbul'da Mekteb-i Harbiye'ye ve Harp Akademisine gitmiş, 1905'te kurmay yüzbaşı olarak mezun olmuştur. *Puanlama: a) 1,5 · b) 1,5 · c) 2 puan*

5 a) Örn. **kendini geliştirme, azim** b) Avrupa'daki fikirleri kaynağından izledi c) **Harbiye, Harp Akademisi** (5 puan)

Cevap: a) Örnek: **Kendini geliştirmeye önem verme**, **azim**, çalışkanlık, öğrenmeye açıklık (ikisi) b) Avrupa'daki **düşünce akımlarını ve askerî eserleri kaynağından** okuyup takip edebildi. c) **Mekteb-i Harbiye** ve **Harp Akademisi**
Mustafa Kemal eksikliğini fark edip tatilini Fransızca öğrenmeye ayırmıştır; bu, onun kendini geliştirmeye önem veren, azimli ve çalışkan biri olduğunu gösterir. Yabancı dil bilmesi, Avrupa'daki fikirleri ve askerî gelişmeleri çeviriye ihtiyaç duymadan izlemesini sağlamıştır. Manastır'dan sonra İstanbul'da Mekteb-i Harbiye'yi (1902) ve Harp Akademisini (1905) bitirmiştir. *Puanlama: a) 2 · b) 1,5 · c) 1,5 puan*

6 a) 1-**b** · 2-**d** · 3-**a** · 4-**c** b) Örn. **Türk Dil Kurumu**, dilde sadeleşme (5 puan)

Cevap: a) 1 → **b** · 2 → **d** · 3 → **a** · 4 → **c** b) Örnek: **Türk Dil Kurumu**'nun kurulması, dilde sadeleşme çalışmaları.
Namık Kemal'in eserleri Mustafa Kemal'de vatan ve hürriyet sevgisini güçlendirdi. Ziya Gökalp'in Türk kültürü ve milliyetçiliği üzerine fikirleri onun millî kültür anlayışını etkiledi. Tevfik Fikret'in akla ve bilime önem veren şiirleri akılcı düşüncesini besledi. Mehmet Emin Yurdakul'un sade Türkçeyle yazdığı millî şiirler ise dilin sadeleşmesine verdiği önemle ilişkilidir; Cumhuriyet döneminde Türk Dil Kurumu'nun kurulması ve dilde sadeleşme çalışmaları bunun örneğidir. *Puanlama: a) 4 × 0,75 puan · b) 2 puan*

7 a) Örn. **demokrasi (meclis)**, **sanat** b) Örn. kadınlara siyasi haklar, sanat okulları (5 puan)

Cevap: a) Örnek: **Demokrasi ve millî egemenlik** (meclis yönetimi), **sanatın önemi**, kadının sosyal hayattaki yeri (ikisi) b) Örnek: Kadınlara seçme ve seçilme hakkı verilmesi / opera, tiyatro ve güzel sanatlar okullarının açılması / millet meclisinin kurulması.
Mustafa Kemal Sofya'da bir meclisin halkın sorunlarını nasıl tartıştığını, sanatın ve sosyal hayatın nasıl işlediğini yakından gördü. Bu gözlemler onun millet iradesine dayanan yönetim, sanatın toplum için önemi ve kadının sosyal hayattaki yeri hakkındaki düşüncelerini etkiledi. Cumhuriyet döneminde kadınlara siyasi haklar verilmesi ve sanat kurumlarının açılması bu düşüncelerle ilişkilendirilebilir. *Puanlama: a) 3 · b) 2 puan*

8 a) **Tarih bilinci** b) Tarih doğru, tarafsız yazılmalı c) **Türk Tarih Kurumu** (5 puan)

Cevap: a) **Tarih bilinci**, millî bilinç, tarihe ilgi b) Örnek: Tarihî olaylar **doğru ve tarafsız** yazılmalıdır; yanlış yazılan tarih insanları yanıltır. c) **Türk Tarih Kurumu** (ilk adı Türk Tarihi Tetkik Cemiyeti)
Manastır Askerî İdadisindeki tarih öğretmeni Mehmet Tevfik Bey'in dersleri, Mustafa Kemal'de tarih ve millî bilincin gelişmesine katkı sağladı. Atatürk bu sözünde tarihin gerçeklere sadık kalınarak yazılması gerektiğini vurgular. Türk tarihini bilimsel olarak araştırmak için 1931'de Türk Tarihi Tetkik Cemiyeti kuruldu; kurumun bugünkü adı Türk Tarih Kurumudur. *Puanlama: a) 1,5 · b) 2 · c) 1,5 puan*

9 a) Örn. **teşkilatçılık, liderlik** b) Ordu asıl görevinden uzaklaşır, **bölünür** (5 puan)

Cevap: a) Örnek: **Teşkilatçılık (örgütleyicilik)**, **liderlik**, ileri görüşlülük, Meşrutiyet'e bağlılık (ikisi) b) Ordu siyasetle uğraşırsa **asıl görevini (vatanı savunmayı) yapamaz** ve ordu içinde **bölünmeler** olur.
31 Mart Olayı 1909'da Meşrutiyet'e karşı çıkan bir ayaklanmadır. Mustafa Kemal, ayaklanmayı bastıran ordunun kurmay başkanı olarak harekâtın planlanmasında görev aldı ve orduya Hareket Ordusu adını verdi; bu görev onun teşkilatçılık ve liderlik yönünü gösterir. Aynı yıl ordunun siyasetten ayrı tutulması gerektiğini savundu; çünkü siyasete karışan ordu hem asıl görevinden uzaklaşır hem de kendi içinde bölünür. *Puanlama: a) 2,5 · b) 2,5 puan*

10 a) 2: **Conkbayırı** · 3: **Anafartalar** b) Örn. **cesaret, fedakârlık** (5 puan)

Cevap: a) 2: **Conkbayırı** · 3: **Anafartalar** b) Örnek: **Cesaret**, **fedakârlık**, askerlerine örnek olan liderlik (ikisi)
Mustafa Kemal 25 Nisan 1915'te Arıburnu'nda karaya çıkan düşmanı durdurdu. 10 Ağustos 1915'te Conkbayırı'nda bizzat süngü hücumunun başında bulundu; göğsündeki saate isabet eden şarapnel parçası onu ölümden kurtardı. Anafartalar Grup Komutanı olarak Anafartalar'da kazandığı zaferle düşmanın ilerleyişini durdurdu. Askerlerinin önünde hücuma katılması cesaretini, fedakârlığını ve örnek olan liderliğini gösterir. *Puanlama: a) 2 × 1,5 puan · b) 2 puan*

11 a) Örn. **vatanseverlik, bağımsızlığa düşkünlük** b) İlerleyiş durdu; **Misakımillî** sınırına temel oldu (5 puan)

Cevap: a) Örnek: **Vatanseverlik**, **bağımsızlığa düşkünlük**, ileri görüşlülük, açık sözlülük, ilkelerinden taviz vermeme (ikisi) b) Örnek: Düşmanın **Anadolu'ya ilerlemesi durduruldu**; bu hat daha sonra **Misakımillî** sınırlarının belirlenmesinde etkili oldu.
Mustafa Kemal, Osmanlı ordusunun Alman komutanların ve Almanya'nın çıkarları doğrultusunda kullanılmasına karşı çıkmış, düşüncelerini çekinmeden raporlarla bildirmiş ve gerekirse görevinden ayrılmayı göze almıştır. Bu durum onun vatanseverliğini, bağımsızlığa düşkünlüğünü ve ileri görüşlülüğünü gösterir. 1918'de Halep'in kuzeyinde kurduğu savunma hattı, İngilizlerin Anadolu'ya ilerlemesini durdurmuş ve sonradan Misakımillî'nin güney sınırının belirlenmesinde etkili olmuştur. *Puanlama: a) 2,5 · b) 2,5 puan*

12 a) I-**b** · II-**a** · III-**c** b) **Teşkilatçılık** (5 puan)

Cevap: a) I → **b** · II → **a** · III → **c** b) Örnek: **Teşkilatçılık (örgütleyicilik)**, liderlik
Trablusgarp'ta yerel halkı örgütleyerek direniş kurması, Millî Mücadele'nin başında düzenli ordu yokken halkın oluşturduğu birliklerle yürütülen direniş için ona tecrübe kazandırdı ve teşkilatçılığını gösterir. Çanakkale zaferleri onu bütün ülkede tanınan ve güvenilen bir komutan yaptı. Pek çok cephede görev yapması ise yurdun farklı bölgelerini ve askerî durumunu tanımasını sağladı. *Puanlama: a) 3 × 1 puan · b) 2 puan*

13 a) Orta Doğu'nun **ham maddesi ve pazarı** b) **Hindistan yolunu** tehdit etti c) **Sömürgecilik yarışı** (5 puan)

Cevap: a) Örnek: **Orta Doğu'nun ham maddelerine (petrolüne) ve pazarlarına** ulaşmak, Basra Körfezi'ne inmek b) Demir yolu, İngiltere'nin **Hindistan'a giden sömürge yolunu tehdit** ediyordu. c) **Sömürgecilik yarışı** (ekonomik rekabet)
Siyasi birliğini geç kuran Almanya sömürge yarışına geç katılmıştı; Berlin-Bağdat Demiryolu ile Orta Doğu'nun petrol ve ham madde kaynaklarına ve pazarlarına ulaşmak istedi. Haritada görüldüğü gibi bu hat Basra Körfezi'ne uzanıyor ve İngiltere'nin Süveyş Kanalı üzerinden Hindistan'a giden yoluna yaklaşıyordu. Sömürgeler ve pazarlar için yapılan bu rekabet, Birinci Dünya Savaşı'nın temel nedenlerinden biridir. *Puanlama: a) 2 · b) 2 · c) 1 puan*

14 a) **Avusturya-Macaristan, Sırbistan'a savaş ilan etti** b) **Bloklaşma** (ittifaklar) (5 puan)

Cevap: a) **Avusturya-Macaristan, Sırbistan'a savaş ilan etti.** b) Devletler **bloklar (ittifaklar)** hâlinde birbirine bağlıydı; bir devlet savaşa girince müttefikleri de savaşa katıldı.
28 Haziran 1914'teki Saraybosna suikastından sonra Avusturya-Macaristan, Sırbistan'a savaş ilan etti (28 Temmuz 1914). Slavların koruyuculuğunu üstlenen Rusya Sırbistan'ı desteklemek için seferberlik ilan edince Almanya Rusya'ya ve Fransa'ya savaş ilan etti; Almanya'nın Belçika'ya girmesi üzerine İngiltere de savaşa katıldı. Devletler önceden kurulmuş ittifaklarla birbirine bağlı olduğu için yerel bir olay kısa sürede genel bir savaşa dönüştü. *Puanlama: a) 2 · b) 3 puan*

15 a) Osmanlı: **1, 3, 5** · Almanya: **2, 4, 6** b) **2** (5 puan)

Cevap: a) Osmanlı: **1, 3, 5** · Almanya: **2, 4, 6** b) **2**
Osmanlı Devleti siyasi yalnızlıktan kurtulmak, Balkan Savaşları'nda kaybettiği toprakları geri almak istiyordu ve Almanya'nın savaşı kazanacağına inanıyordu. Almanya ise Osmanlı padişahının halife sıfatından yararlanarak İngiliz ve Fransız sömürgelerindeki Müslümanları ayaklandırmak, Boğazları kapatarak Rusya'ya yardımı engellemek ve yeni cepheler açarak düşmanlarının gücünü bölmek istiyordu. *Puanlama: a) 6 × 0,5 puan · b) 2 puan*

16 a) **1882** ve **1907** b) Bloklar birbirinden çekinip **silahlandı** (5 puan)

Cevap: a) **1882** ve **1907** b) Örnek: Bloklar birbirinden **çekindiği (güvenmediği)** için her blok diğerinden güçlü olmak amacıyla **ordusunu büyüttü, silahlandı**.
1882'de Almanya, Avusturya-Macaristan ve İtalya Üçlü İttifak'ı; 1907'de İngiltere, Fransa ve Rusya Üçlü İtilaf'ı oluşturdu. Böylece Avrupa iki karşıt bloğa ayrıldı. Bloklar birbirine güvenmediği için her biri diğerinden daha güçlü olmak amacıyla ordularını büyüttü ve yeni silahlar üretti. Savaş olmadığı hâlde sürekli silahlanılan bu döneme Silahlı Barış Dönemi denir. *Puanlama: a) 2 · b) 3 puan*

17 a) Örn. **Rusya'ya yardım**, **İstanbul'u almak** b) **D · D · Y · D** (5 puan)

Cevap: a) Örnek: **Rusya'ya yardım ulaştırmak**, **İstanbul'u alıp Osmanlı'yı savaş dışı bırakmak**, Boğazları ele geçirmek (ikisi) b) 1: **D** · 2: **D** · 3: **Y** · 4: **D**
İtilaf Devletleri Çanakkale ve İstanbul boğazlarını geçerek Rusya'ya yardım ulaştırmak, İstanbul'u ele geçirip Osmanlı Devleti'ni savaş dışı bırakmak istiyordu. 18 Mart 1915'te donanma, ardından kara çıkarmaları başarısız oldu. Böylece İstanbul'un işgali önlendi, yardım alamayan Rusya'da ihtilal kolaylaştı ve savaş uzadı. Ancak Osmanlı Devleti, Birinci Dünya Savaşı'ndan yenik ayrılmıştır; 3. ifade yanlıştır. *Puanlama: a) 2 · b) 4 × 0,75 puan*

18 a) Osmanlı'yı **içeriden zayıflatmak** b) **Kutsal şehirler** c) Örn. **vatanseverlik, görev bilinci** (5 puan)

Cevap: a) Örnek: Osmanlı Devleti'ni **içeriden zayıflatmak**, Orta Doğu'yu (Hicaz'ı) ele geçirmek, Hindistan yolunu güvenceye almak b) **Mekke ve Medine gibi kutsal şehirlerin** bölgede bulunması (halifeliğin itibarı) c) Örnek: **Vatanseverlik**, **görev bilinci**, kararlılık, fedakârlık (ikisi)
İngilizler Osmanlı Devleti'ni farklı cephelerde zor durumda bırakmak ve Orta Doğu'yu ele geçirmek için bazı Arap gruplarını kışkırttı; Şerif Hüseyin 1916'da ayaklandı. Hicaz'da İslam'ın kutsal şehirleri Mekke ve Medine bulunduğu için bölge Osmanlı Devleti ve halifelik açısından büyük önem taşıyordu. Fahrettin Paşa ağır şartlara rağmen Medine'yi uzun süre savunarak vatanseverlik, görev bilinci ve kararlılık örneği gösterdi. *Puanlama: a) 1,5 · b) 1,5 · c) 2 puan*

19 a) Osmanlı topraklarını **paylaşmak** b) **İstanbul (Boğazlar) Ant.** c) **Toprak vaat edildi** (5 puan)

Cevap: a) Osmanlı topraklarını **kendi aralarında paylaşmak** b) **İstanbul (Boğazlar) Antlaşması** c) Kendisine **toprak (Onikiadalar ve Antalya çevresi) vaat edildiği** için.
Gizli antlaşmalar, İtilaf Devletleri'nin savaş sonunda Osmanlı topraklarını paylaşmayı planladığını gösterir. İstanbul ve Boğazlar Rusya'ya bırakılmıştı; Rusya 1917'deki ihtilalden sonra savaştan çekilip antlaşmaları açıklayınca bu antlaşma uygulanamaz hâle geldi. Başlangıçta İttifak grubunda olan İtalya, kendisine toprak vaat edilmesi üzerine 1915'te İtilaf Devletleri'nin yanında savaşa girdi. *Puanlama: a) 2 · b) 1,5 · c) 1,5 puan*

20 a) **Hayır**, işgaller başladı b) Rauf Bey **iyimser**; M. Kemal **direnişten** yana **(5 puan)**

Cevap: a) **Gerçekleşmedi**; İtilaf donanması İstanbul önlerine geldi, Musul ve İskenderun gibi yerler işgal edildi. b) Rauf Bey antlaşmayı **olumlu karşılayıp** İtilaf Devletleri'ne güvendi; Mustafa Kemal ise işgallerin başlayacağını görüp **direnilmesini** istedi.
Rauf Bey, antlaşmanın devletin bağımsızlığını koruduğunu ve İstanbul'a düşman askeri çıkmayacağını düşünüyordu. Ancak antlaşmanın ardından İtilaf donanması İstanbul'a geldi; Musul, İskenderun ve başka pek çok yer işgal edildi. Mustafa Kemal ise antlaşmanın işgallere yol açacağını öngörmüş ve İskenderun'a asker çıkarılmasına karşı çıkarak direnilmesini istemiştir. Bu karşılaştırma, Osmanlı yönetiminin iyimser ve teslimiyetçi, Mustafa Kemal'in ise kararlı ve gerçekçi tutumunu gösterir. *Puanlama: a) 2 · b) 3 puan*

YAZILI PUSULASI

Çözümlere buradan ulaş

8. Sınıf İnkılap Tarihi · 2026-2027 · 1. dönem 1. yazılı

Telefonunun kamerasıyla ilgili QR kodunu okut.
Ekrandan okuyorsan QR koduna dokunabilirsin.

CEVAP VE ÇÖZÜMLER

Yazılı cevaplar ve çözüm sayfası
Ücretsiz erişim

VİDEO ÇÖZÜMÜ

Bu PDF’nin ilgili videosu ve durumu
Premium videolar uygulamada açılır

Video henüz eklenmediyse sağdaki sayfada belirtilir.
Video sonradan eklendiğinde aynı QR kodu kullanılabilir.

Bu erişim kartı Yazılı Pusulası tarafından eklenmiştir.
Önceki soru ve cevap sayfaları değiştirilmemiştir.
kaynaklar.net